

Joggyakorlat.

I. A részvénytársaság összes részvényeinek megszerzése után ingatlan vagyonátruházási illeték akkor sem fizetendő, ha a részvénytársaságnak ingatlan vagyona van.

II. Értékpapírforgalmi ügyletről kiállított külön okirat III. fokozatu illeték alá esik. (Közigazgatási bíróság 2223/1925. P. sz.)

A kiszabás alapjául szolgáló szerződési okirat szerint a B. J. bankház tulajdonosa eladta panaszosoknak a k-i Gőzmalom Részvénytársaság összes részvényeit 833,333.333 takarékkoronáért, amely vételárért a panaszosok tulajdonába mentek át a részvénytársaság összes ingatlanai és ingóságai. A szerződéstől az állami kincstár a vételárnak papirkoronára átszámított kikerekített összege után 5 százalékos ingatlanátruházási illetéket követel.

A panaszosok a fizetési kötelezettség alól való felmentésüket azon az alapon kérik, hogy ők a részvénytársaságnak nem a vagyonát, hanem részvényeit vették meg, a miatt pedig, hogy az összes részvényeket megvették, ingatlanátruházási illetéket éppen úgy nem lehetett követelni, mintha a részvényeknek csak egy részét vették volna meg. Az ingatlan átruházási illeték követelése miatt való panaszt jogosnak kellett elismerni. A részvénytársaság vagyonára vonatkozó tulajdonjog jogilag a részvénytársaságot illeti, egyidőben tehát a részvényesek is tulajdonosok nem lehetnek. Joguk követelési jog, amely a törzsvagyonra nézve a társaság tartama alatt nyugszik és gyakorlativá csak a társaság felosztásakor válik. Az összes részvények egy kézbe kerülése csak akkor vezet a feloszlásra, ha oly időpontban forog fenn, amikor több részvényes létezése a meghatározott irányban való továbbműködésnek nélkülözhetetlen feltétele és ezt a feltételt a részvények továbbadása által utólag sem állítják elő, vagy ha a részvények birtokosa a feloszlást maga kívánja. Ezek szerint mindaddig amíg az egy kézbe került részvények továbbadásának a lehetősége megvan, a részvénytársaság vagyonához tartozó egyes dolgoknak pusztán az összes részvények megvétele által való megszerzéséről nem lehet szó. Az ingatlanátruházási illeték alól tehát a panaszosokat tel kellett menteni, e helyett azonban függetlenül az ügylettől külön járó értékpapírforgalmi adótól, az okirattól, amelyre az értékpapírforgalmi ügyletekkel kapcsolatban kiállított okiratoknak az 1900: XI. t.-cikk 38. §-ának első bekezdésén alapuló illetékmentessége a második bekezdés szerint nem terjed ki, arra való tekintettel, hogy a panaszosok által megszerzett részvények bemutatóra szólnak, az illetékdíjjegyzék 32. tételének 2. g) pontja és 1. tételének A) a. pontja szerint járó III. fokozatu illetéket kellett megállapítani, amelynek az összege 958,333.333 papirkorona után számítva és levonva az okiraton bélyegjeggyel lerótt 10.000 korona illetéket, 28,740.200 korona.

A részvénykibocsátási illetékre a kincstár joga az alaptőkefelelősi határozat bejegyzésének a Központi Értesítőben való közzététele napján nyílik meg. (Közigazgatási bíróság 6772/1924. P. sz.) Az állami kincstár a panaszos részvénytársaság által 1923. évi július hónap 18. napján hozott

közgyűlési határozat alapján kibocsátott 275.000 új részvénytől az 1923. évi október hónap 1. napján életbelépett 1923. évi 117.301. számú pénzügyminiszeri rendelet alkalmazásával a 3.500 korona kibocsátási ár után számítva darabonként 120 korona III. fokozatu illetéket szedett be azon az alapon, hogy az illetékfizetési kötelezettség az 1920 : XXIV. törvény 14. §-ának 7. pontja szerint az alaptőke felemelésének a Központi Értesítőben 1923. évi október hónap 25. napján történt kihirdetését követő 30. napon, tehát az említett rendelet életbelépése után állott be. A panaszos részvénytársaság a beszedett 33.000.000 korona 11.000.000 koronányi részének a visszatérítését azon az alapon kéri, hogy a kincstár illetékkövetelési joga a részvényeknek 1923. október hónap 1. napja előtt történt kibocsátásakor nyílt meg, az illetékeket tehát csak az 1920 : XXIV. törvény 1. §-ában megszabott összegekben tartozott volna befizetni. Az igényt jogosnak elismerni nem lehetett, mert az 1875 : XXXVIII. törvény 181. §-ának első bekezdésében lévő abból a rendelkezésből, amely szerint az alapszabályok módosítása tárgyában hozott határozatnak a kereskedelmi cégjegyzékbe bevezetés előtt joghatálya nincs és abból, hogy a második bekezdés értelmében az olyan határozat bejegyzését, amelynek következtében a korábbi közzétételben foglaltakra nézve változás történik, közzé kell tenni, okszerűen következik, hogy a részvénytársaság által kibocsátott új részvények illetékére a kincstár joga csak az alaptőke fölemelése tárgyában hozott határozat bejegyzésének a kihirdetése napján nyílik meg.

Az olyan szerződés, amelynek alapján az építész a ház építési költségei fejében a ház bérét telekkönyvi biztosítás mellett huzza, nem bérleti és haszonélvezet-átruházási, hanem építési szerződés, amelytől az építési költség alapján III. fokozat szerint illeték jár. (Közgazgatási bíróság 3200/1924. P. sz.) A panaszolt illeték kiszabásának alapjául az a szerződés szolgált, amelyet panaszos dr. V-vel 1913. évi augusztus hó 12-én aziránt kötött, hogy a panaszos dr. V. ingatlanára, az azon levő épület lebontása mellett egy háromemeletes és ezenfelül műtermes házat épít s az építési költség fejében a panaszos a felépítendő épület bérjövédelmét 51 évig huzza azzal a korlátozással, hogy a bérjövédelméből a ház adóit és a tulajdonosnak évi 12.000 koronát kifizetni köteles és illetőleg amellyel a panaszos javára az említett ingatlanokra a haszonélvezeti és kizárólagos bérbeszedési jog 1913. évi november hó 1-től 1964. évi október hó 31-ig terjedő időtartamra a telekkönyvi hatóság által bekebeleztetett. A panaszolt kiszabási határozattal az említett szerződés bérleti és haszonélvezet-átruházási szerződésnek minősítették, az ellenérték a szerződő felek részéről nem kifogásolt 310.000 koronában s az illeték a haszonbérlet után 375 koronában a haszonélvezet átruházása után 13.330 -koronában és a bejegyzés után 210 koronában állapított meg.

Az említett szerződés azonban tartamánál fogva nem bérleti és haszonélvezet-átruházási, hanem építkezési szerződésnek minősül, amelyben a panaszos egy háromemeletes épület fölépítésére kötelezte magát az 51 évig szedhető bérösszeg ellenében, amelyből azonban a tulajdonosnak évenként 12.000 koronát kiadni és az adókat fizetni köteles. Nem tekintendő az ügylet különösen haszonélvezet-átruházási szerződésnek, bár a panaszos javára a haszonélvezeti, illetőleg bérbeszedési jog telekkönyvileg is bekebeleztetett, azért, mert a haszonélvezeti jog a magyar jog szerint nem örökölhető, már pedig a szerződés 16. pontja szerint a panaszos örököseire is átszáll az kikötött 51 év tartamára a bérbeszedési jog, amiből következik, hogy a panaszos javára eszközölt telekkönyvi bekebelezéssel a panaszosnak az 51 évig tartó bérbeszedésből álló követelése tekintendő biztosítottnak, amely a panaszos építési költség követelésével, vagyis a kiszabásnál alapul vett és nem kifogásolt 310.000 koronával tekintendő egyenértékűnek. Ehhez képest a panaszost az építkezési szerződés után az illetéki díjjegyzék 33. tétele alapján 310.000 koronától a